

Lietuvos vardas dar kartą apskriejo pasauly, kai 1989 m. Persitvarkymo Sajūdis pakvietė trijų Baltijos valstybių žmones prisiminti pragaištintos Ribentropo-Molotovo sutarties pasekmes ir sudaryti gyvają grandinę nuo Vilniaus iki Talino. Ta akcija tapo Baltijos tautų valios simboliu ir kelio į Nepriklausomybę pradžia.

Lietuva kasmet mini Juodojo kaspino dieną ir Balti-

jos kelio metines. LR Seime veikia paroda "Lietuva 1931–1941 m.". Jos stenduose eksponuojamos nuotraukos, dokumentai, lankytujus supažindinantys su krašto sovietizacija, Birželio 14-osios tragedija.

Kaune, Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje, buvo aukojuamos šv. Mišios už

Kauniečiai ir miesto svečiai susirinko paminėti Juodojo kaspino dieną

Vytautas Guliokas priminė skaudžius okupuotos Lietuvos istorijos įvykius

gyvuosių ir mirusiuosius gulagų kankinius, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje įvyko trumpas minėjimas, kuriame dalyvavo LR Seimo nariai, Kauno savivaldybės vadovai, miesto visuomenė. Prie Laisvės paminklo ir Nežinomo kareivio kapo sužibuo žvakelės, pražydo rudens gėlės. Įsusirkusiuosius kreipėsi Kauno sa-

vivaldybės meras A. Garbaravičius, Seimo narė V. V. Margevičienė, LPKTS Kauno filialo valdybos narys V. Guliokas ir kiti. Skambėjo varpų muzika. Šventę surengė LPKTS Kauno filialas ir Kauno savivaldybės Kultūros skyrius.

"Tremtinio" inf.
Jolitos Navickienės
nuotraukos

Numeryje
skaitykite:

2 Sulaukta atsakymo į saskrydžio "Su Lietuva širdy" priimtą rezoliuciją

3 LPKTS ir Kauno savivaldybė rūpinasi Rezistencijos ir tremties muziejumi

5 Petras Kukta-Girininką vietiniai gyventojai prisimena kaip drąsų, energingą ir teisingą partizanų būrio vadą

Dėmesio! Kitas "Tremtinio" numeris išeis rugsėjo 7 d.

Vilius BRAŽENAS

Klaustukas dėl "nekaltų civilių"

Karo Viduriniuose Rytuose pranešimuose vėl minimos "nekaltų civilių" aukos. Klausukas dėl "nekaltų civilių" jau seniai yra įstriegės, tikiuosi, ne vien mano mąstymuose apie valstybių piliecių atsakomybę už valstybių politiką. Tas klausimas dažnai svarstomas ir kalbose bei rašiniuose apie Nepriklausomos Lietuvos balsuotojus valdžios rinkimų metu.

Iš esmės visas reikalas susiglaudžia į klausimą: ar visi civiliai būna karū, revoliucijų, civilinių karū ir kitų žmogaus sukeltų negandų "nekaltos aukos"?

Jei taip, tada prašosi kitas klausimas: kuo būna "kalti" kario uniforma aprengti jaunuolai, kuriuos "nekaltų civilių" išrinkta ar per civilių politinį apsileidimą ar savimeilę valdžią užgrobusi vyriausybė siunčia žudyti ir mirti? Neaugi kautynėse atsidūrė kariai yra "kalti", kad civiliai neatsakingai ar asmeniniai sumetimais kryptingai balsavo ar (dar blogiau!) net

nedalyvavo valdžios rinkimuose. (Tuo, žinoma, gali būti nusikaltę ir teisę balsuoti turėj kariai.) Tai galioja ne tik Izraeliui ir Libanui, bet ir Lietuvai.

Valstybėse, kuriose vyrauja savivalda, atseit – žodžio, spaudos, tikėjimo ir laisvo balsavimo teisė, tikroji valdžia yra piliecių – balsuotojų rankose. Jie yra "valdžia". Piliečiai jų interesams astovauoti ir teisėms ginti net nebalusuodami išrenka atstovus: parlamentą ir valstybės vadovą. Pasaulioje nebéra "demokratijų" tikraja prasme, kur įvairūs, net smulkiausi reikali būtų tvarkomi visuotiniuose piliecių susirinkimuose. Deja, sąmyši dažnai kelia savivaldos, piliecių laisvo savos valstybės valdymo būdo pasirinkimo, vadintinas neiškilia "demokratija". Todėl, kaip matėme, tuo terminu dangstesi ir tebesidangsto net komunistinės diktatūros.

Grįžkime prie "nekaltų civilių" klausimo.
(keliamas į 2 psl.)

Ką gina žmogaus teisių gynimo įstaigos ir organizacijos?

Mano pranešime, skaitytame XVI Ariogalo saskrydyje, buvo tokia pastraipa: "Ką atnešė Lietuvai 21 amžius? Daugeliu atvejų – išsigimimą, krikščioniškųjų ir tautinių vertibių atsižadėjimą, bekraštį egoizmą, asmeninės naudos siekimą bet kokiomis priemonėmis. Net valstybės tarnyboje dirbantys žmogaus teisių gynėjai, teisėjai, lygiu teisių ar galimybių kontrolieriai dažnai gina ne tradicinėmis vertybėmis besivadovaujančius žmones, o propaguojančius moralę griaunančias svetimybės ir net iškrypelius. Moralės menkėjimas peržengia kritinę ribą." Ar pagrįsta tokia nuomonė? Manau, kad taip. Nuomonės pagrindimui faktu pakanka ir jų atsiranda vis daugiau.

Tradicinių vertibių grievėjai ir jų gynėjai – sąmoningai ar ne – vis labiau išstrina ribą tarp ištikimybės tradicinės šeimos idealams ir jų paniekimo. Tai silpnina tradicinės krikščioniškos šeimos instituciją – tautos ir visuomenės egzistencijos pagrindą. Dažnai

atsitinka taip, kad kilus konfliktui moralės griovėjus stoja ginti ne tik brangiausi advokatai, bet ir valstybės institucijos, ir visuomeninės organizacijos. O idealistas, protestuojantys prieš visuomenei pragaištintas negeroves, pralaimi. Kodėl visuomenė, tauta nestoja ginti savo interesų? Gal dideli pinigai ir didelė įtaka valdžios sluoksniuose lemia teisybės pralaimėjimus?

Pateiksiu keletą pavyzdžių. Šį pavasarį lygiu galimybė kontrolierė nubaudė kataikiškosios mokyklos mokytoją metodininkę už tai, kad ši neleido mokyklos salėje surengti "idiliško" gėjų porų gyvenimo fotonuotraukų parodą. Tepasižiūri krikščioniškoje dvasijoje auklėjami vaikai ir jų "pasenusių" pažiūrėtėveliai, kokie šaunūs tie gėjai. Jie net "šeimą" kuria: vyras su vyru, moteris su moterimi. Kaip tai modernu! Nereikia terliotis su mažais vaikais, o po mūsų – nors ir tvaras. Turbūt tokia logika vadovavosi Seimo kontrolierė, pamiršusi, kad tik tradicinė

šeima, gimdanti ir auginanti vaikus, yra valstybės, iš kurios ir ji gauna algą, pagrindas. Kitokie šeimos pakaitalai yra lygta kiaulė po ažuolu, kuri, ieškodama gilių, išknisa ažuolo šaknis. Sis išdžiūsta, ir nei ažuolo, nei gilių...

Kitas atvejis – jau nebe šeimos tema. Pats Seimo kontrolierių įstaigos vadovas kartu su Seimo žmogaus teisių komiteto pirmininku mūru stojo ginti A. Brazauską patarėjo Vilius Kavaliauską "nekaltumo prezumpcijos", kai Liustracijos komisija apkaltino jį bendradarbiavimu su KGB.

(keliamas į 2 psl.)

Ką gina žmogaus teisių gynimo įstaigos ir organizacijos?

(atkelta iš 1 psl.)

Kai ministrė K. Pruskiene teisme plovėsi bendradarbiavimo su KGB dėmę, jai "advokatavo" žmogaus teisių gynėjas, visuomenininkas, buvęs politinis kalnys Viktoras Petkus. Bet visai kitaip buvo su buvusiu politiniu kaliniu Juozu Girdžiauskui ir tremtinui Vincentu Kupriu. Jų bylomis nei žmogaus teisių gynėjai, nei Seimo kontrolieriai, deja, nesidomėjo. Išeitų, kad pirmieji du buvo žmonės, o antrieji – ne... Nes jie ne valdžios globojami žmonės.

Dvejopis teisingumo ir moralės standartai yra pastebimi ne tik atskirų asmenų ar jų grupių atžvilgiu, bet ir nesenosistorijos įvykių ir reiškinijų vertinimuose. Taip yra ne tik Lietuvoje, kitose postkomunistinėse šalyse, bet ir vadinamojoje senojoje ir naujojoje Europoje. Ryškiausi skirtumai yra nacizmo ir komunizmo nusikaltimų vertinimuose. Senoji Europa, pasmerkusi ir nuteisusi nacistinius nusikaltimus, niekaip nesiryžta pamerkti komunistinio režimo

nusikaltimų žmoniškumui ir žmonijai. Jie uždraudė viešai naudoti nacizmo simbolius. Senoji Europa vis mažiau besivadovauja krikščioniškomis vertybėmis, neproteguoja tradicinės šeimos, o vienos lyties asmenų (gėjų, lesbiečių) partnerystei suteikia šeimos statusą. Dėl to senojoje Europoje mažėja gyventojų, išsigali imigrantai musulmonai. Naujajai Europai visa tai nepriimtina lygiai taip, kaip ir manipuliavimas laisvės ir demokratijos sąvokomis, priklausomai nuo pragmatinių komercinių tikslų.

Lenkijos prezidentas Lechias Kačinskas senojoje Europoje buvo kritikuotas už tai, kad būdamas Varšuvos meru neleido surengti gėjų parado. Estijos vyriausybė dabar peikiama už tai, kad neužtikrino gėjų parado Taline dalyvių saugumo. Grasinama nerengti Europos Sąjungos ir NATO renginių Estijoje. Rygos savivaldybė šiemet uždraudė gėjų paradą. Dėl to įvairios žmogaus teisių organizacijos ir net pati Latvi-

jos prezidentė Vaira Vyček Freiberga (beje, išauklėta Vakaruose) užsipuolė moralumą nuo iškrypelių saugojančius pareigūnus, kam jie pažeidė homoseksualų teises. Kur eini, Europa?

Nežinia, ar Vakarų, ar Rytų įkvėpti Vilniaus savivaldybės tarnautojai Popiežiaus Jono Pauliaus II aikštėje, priešais Šv. Petro ir Povilo bažnyčios šventoriaus vartus, olandų dovanotomis gėlėmis "sukūrė" raudoną penkiakampę žvaigždę. Ir jokios politikos savo "kūrinyje" neįžvelgia. Anot jų, politikuojantys vilniečiai – buvę tremtiniai ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas. Beveik tuo pat metu Biržų savivaldybės darbuotojai vėl "per neapsižiūrėjimą" miesto aikštėje pasodino trispalvę gėlyną. Tik ne Lietuvos, o Rusijos vėliavos spalvų... Gerai nebent tai, kad ir vieni, ir kiti kūrėjai pasižadėjo "daugiau tai nedaryti". Visai kaip pirmaklasiai.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Klaustukas dėl "nekaltų civilių"

(atkelta iš 1 psl.)

pasaulio įvykių paveikti negalėjų lietuvių.

Tačiau ne apie tokius "nekaltau civilius" čia kalbama. Supaprastinus, šių dienų Lietuvoje yra gausu negerovėmis Lietuvoje besiskundžiančių tautiečių. Daugelis jų, tikriausiai – dauguma, nė pirmo nėra pajudinę ką nors nuveikti, kad Lietuvoje reikalai gerėtų. Tokie gal ne tik nė vieno kaimyno nėra pakalbinę, kad nebalstuot už brazauską ir už Archangelsko partiją, bet ir patys, ko gero, už tuos elementus balsavo.

Dėl Antrojo pasaulinio karo, pavyzdžiu, be nacių ir komunistų, gal kalčiaus buvo tokiai valstybių kaip Anglija ir Prancūzija pacifistai. Jie, lyg kokie okupantai, nuginklavavo savo valstybes. Tuo paskatinino Staliną ir Hitlerį kruvinai karinių avantiūrų serijai. O po to jie rékė esą "nekalti civiliai".

Vokiečių "nekalti civiliai" laisvuose rinkimuose išsirinko Adolfą Hitlerį ir po to džiugavo, kai vokiečių raketos žudė "nekaltau civilius" anglus. Tačiau kai anglų ir amerikiečių bombos pradėjo kristi ant Vokietijos miestų, "totalinio karo" šūkiais pagarsėjė vokiečiai tapo "nekaltais civiliai". Gal vieninteliai tikrai nekalti civiliai buvo okupacijų metais

Tačiau moderniaisiais laikais patys kalčiaus visų tautų "civiliai" buvo ir yra savo priedermés "kilmingumas ipareigoja" nevykdę inteligenčiai bei intelektualai. Jie yra mūsų dienų Lietuvos "bajorai", o lindi krūmuose ir tyli, lyg būtų kumečiai. Anų dienų bajorai prašvili p Lietuvą. Žiūrékime, kad dabartiniai "bajorai" nepravilpti Trečiosios Lietuvos Respublikos. Raginkime juos, bakštykime juos privačiai ir spaudoje, kad įsikištų į politiką ir į visuomenės politinį švietimą. Tai yra jų, kaip šių dienų tautos "bajorų", pareiga.

Žmonių mulkinimas su paslapties skraiste

Kelios mintys apie melą ir nutylėjimus energetikoje

Sovietai Lietuvos okupaciją ir valstybės griovimą vadino laisvanorišku prisijungimiu. Taip jie mulkino visą pasaulį, ir čia jokia paslaptis. Blogiau, kai mulkinimui susiekiamas paslapties rangas, o užsienio žvalgybų kišimasis į Lietuvos valstybės reikalus apgaubiamas melo šydu, parodomos iškreiptai, tarsi lietuvių nesugebėjimai ar klaidos. Vieinas verslo laikraštis pasišovė įminti didžiasias Lietuvos verslo po nepriklausomybės atkūrimo paslaptis. Tik neaišku, ko siekiama – įminti, atskleisti ar dar daugiau supainioti nutylint, užuot išsiaiškinus. Ir kodėl verslo, o ne valstybės atkūrimo.

Beveik visos didžiosios Lietuvos verslo paslaptys susijusios su energetika. Dažnai tai ne paslaptys, o samoningi nutylėjimai dėl siaurų partinių, netgi kitai valstybei naudingų priežasčių. Pateiksiu keliis pavyzdžius.

Kai prieš dešimtmetį buvo plačiai svarstoma, ką daryti su "Mažeikių nafta", dalis dešiniųjų ieškojo tikrų vakariečių investuotojų, o nusiteikusieji prorusiškai buvo pasiryžę atiduoti "Mažeikių naftą" už

simbolinį litą, kaip nustekėta ir naudos neduodantį objektą. 1999 metų vasarą Lietuvos Seimo plenariame posėdyje žinoma seimūnė paklausė "Lukoil Baltija" direktoriaus Ivano Paleičiko, kiek jų firma žada investuoti, jei nupirkis, nes Lietuvai reikės pagerinti benzino kokybę, kad jį pirktu Vakarų Europa. "Nieko, – atsakė I. Paleičikas, – mes neketiname eksportuoti į Vakarus, tiekime į Rytus." Tada Seimo salėje nuščiavo net didžiausia Rytų mylėtojai, juk tuo metu atsiskaitymas su Rusija vyko barteriu ir tik kelionika procesu pinigais.

Kai kam iš Seimo senbuvių net dabar neaiškus JAV verslininko Juozo Kazicko vaidmuo. Jo ir kitų patriotų dėka 1999 m. rudenį Lietuvon grįžo "Williams", nors po 1999 m. pavasario žvalgytuvį, kai patatė, kad "Mažeikių nafta" yra vagių rankose, buvo nutarės neinvestuoti. Grįžo, bet paraikalavo anglisko teisyno ir valstybės garantijų (įstatymo). Jas gavo, ir ačiū Dievui.

Kasmet "Mažeikių nafta" papildo Lietuvos iždą milijardais litų, atsirandančių ne dėl to, kad rusai geriau ar blogiau

tiekieja naftą (jā galima įsivežti per Būtingę), bet kad Lietuva pagaliau turi didelę benzino rinką Vakaruose: Didžiojoje Britanijoje, Prancūzijoje ir kitur. Ta rinka atsivėrė po 1999 metų atėjus JAV kompanijai "Williams" per anglų "British Petroleum" paskirstymo sistemą (distribuciją) bei įdiegus JAV technologiją. Mažeikiuose turime kone amerikietiško tipo gilaus naftos "krekingo" (naftos destiliavimo) procesą, kai iš tonos "juodojo aukso" išspaudžiamas vos ne trečdalį daugiau nei 1990 m. aukštos kokybės ir europinio standarto benzino. Tokią gamyklu Rytuose nėra, o Vakarų Europoje – tik kelios.

JAV kompanija į Lietuvą atnešė tikrą rinkos ekonomiką, o ne "prichvatizacijos" atmainą. Tačiau kita pusė nerimo, spaudimas prieš "Williams" įsisūbavo, A. Brazauskas vis kalbėjo apie nuostolius tarsi

nežinodamas apie naujas rinkas, o žurnalistai už rusų doberius skelbė šmeižiančius "tyrinėjimus". Nors JAV kompanija turėjo trečdalį, vėliau – ketvirtadalį akcijų, tačiau dėl visų bėdų buvo kalti-

nami tik jie, nes tiesa jau buvo apgaubta melu ir paslaptimi. Darbo partijai ši „paslaptis“ nesuprantama iki šiol, jā vis naudoja savo lekštai propagandai prieš Tėvynės sajungą. Mąstantys piliečiai atskiria pelus nuo grūdų, kiti kartais supainioja prijungimą su prisijungimui, o prorusiškus raseivas – su laisvaja spauda. "Williams" savo dalį (26 proc.) pardavė Rusijos bendrovei "Jukos", bet akcijos jau buvo susietos su Vakarų bankais, tai yra turtas įkeistas. Jeigu būtų kitaip, ar čia veržtusi lenkų "Orlen" ir mokėtų milijardus už nuostolius nešantį objektą? Be to, Mažeikių komplekso, kaip pastovaus valiutos mokėtojo, veikla, milžiniška apyvarta labai naudinga ne tik Lietuvai, bet ir naftos tiekėjams rusams. "Mažeikių nafta" iš vienos tonos naftos gauna daugiau pinigų nei kitos perdirbimo įmonės.

Kalbant apie naftos perdirbimą ir benzino pardavimą būtina paminėti Būtingės terminalą. Terminalo vietas parinkimo ir statybos istorija verta nuotykių romano.

(keliamas į 3 psl.)

Sulaukėme atsakymo

Kultūros viceministro Gintaro SODEIKOS atsakymas į saskrydžio "Su Lietuva širdy" priimtą rezoliuciją "Dėl taučinio patriotinio ugdymo"

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (toliau – ministerija) dėkoja Jums už laišką ir išsakyta nuomonę apie visuomenės politinio ir pilietinio ugdymo bei krikščioniškų, tautinių vertibių propagavimo tarptautinio svarbą. Priatariame Jūsų siūlymui minėtas vertibės skleisti pasitelkiant meninę kinematografinę kūrybą, tačiau informuojame, jog valstybės biudžeto lėšos filmų gamybai yra skiriamos konkurso būdu, remiantis "Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų skyrimo filmų gamybos ir kino programų, ir nacionalinės kino programos projektams tvarką". Todėl vaidybinių pilnametražio filmo "Sibiro Madona" kūrėjai, siekdami finansavimo šiam projektui, turėtų parengti ir pristatyti ministerijai gamybos projekto finansavimo dokumentaciją pagal nurodytą finansavimo tvarką 2007 m. konkurso teiktą paraiškas metu.

Žmonių mulkinimas su paslapties skraiste

(atkelta iš 2 psl.)

Kalbėta, kad terminalo ne reikėjo, kad jis tarnaus tik rusams, kad mums užtektų vamzdžiu gaunamos naftos. Kas vyksta šiuo metu – prie Būtingės plūdumo per savaitę švartuoja 1–2 tanklaiviai (su rusų nafta, bet gali būti ir kita), „Mažeikių naftos“ gamykla dirba, nors vamzdži tie patys „geradariai“ Rytuose užsuko – atseit remontuoja. Turime tiekimo alternatyvą, nes atkūrė nepriklausomybę buvome drąsesni, o ir rezervininkai bijojo garsiau prasijoti. Jų pogrindis Kėdainiuose kaupė milijonus ir šantažavo iš Ignalinos. O didžiulės išlaidos plūduri seniai atsipirkto.

Kitas atvejis – elektros linija iš Lietuvos į Vakarus. Tai ne mūslė ar paslaptis, bet negarbinga politika. Kad šios linijos nėra – tik politinės valios stoka, nesupratimas, nenoras ir baimė savarankiškai, be Rusijos dirbtinių, nacionalinio saugumo ir valstybingumo pamynimas, o gal už svetimus sidabrinius net neapykanta Lietuvos valstybei.

Pagrindinė techninė kliūtis – elektros dažnis. Europoje jis – 50 herzų, bet dažnio reguliavimas Europoje, dabar ir pas mūsų kaimynes: Lenkijoje, Čekijoje, Vengrijoje, per tvarkytas – decentralizuotas, Rusijos erdvėje – centralizuotas. Kai buvo sukurti Baltijos elektros žiedo tyrimo programa ir aukštų tarptautinių lygiu (18 firmų iš 11 valstybių) pradėta tartis dėl elektros linijų statybos, dar 1996 metais Rusija kategoriskai pasisakė prieš kintamos srovės jungtį, kalbėdama tik apie nuolatinės srovės liniją Maskva–Berlynas. Velionis eksministras V. Babilius 1999 m. buvo pašpartinės problemos sprendimą, laikraštyje „Financial Times“ Lietuvos vardu paskelbdamas konkursu linijai statyti sąlygas. Teko patirti Vakarų specialistų pagyvėjimą ir ju pagarbą Lietuvos pozicijai Kopenhagos konferencijoje. Bet 2000 m. laimėjė rinkimus atėjo kairieji ir prasidėjo nauji mulkinimai – vėl kalti kaimynai... Lietuvos energetikos strategijoje Rusijai naudingą sistemą (asinhroninę jungtį) įtvirtino tada A. Paulausko vadovaujamas Seimas (ši žingsnį politiškai prilyginčiau specialiųjų archyvų uždarymui).

Jeigu brausimės dar giliau į paslaptį – Baltijos valstybių perėjimas prie europinio daž-

nio standarto Rusijai kainuotą apie milijardą dolerių, nes reikėtų pertvarkyti savo šalies elektros tinklus. Argi ne pigiau artimajame užsienyje paskatinti įtakingus politikus ir toliau „Almaksos“ stiliumi žaisti paslaptis. Dabar mūsų energetikos veikėjai (gal verslininkai) kalba apie kabelines nuolatinės srovės jungtis su Švedija, Suomija. Po tokį žingsnių liktume Kaliningrado srities įkaite, o ne Europos Sajungos dalimi. Bet ar tai atitinka Lietuvos nacionalinius lūkesčius? Kol energetikos klausimus Seime kuruos Ekonominis, o ne Nacionalinio saugumo komitetas, energetika liks mūsle, pseudoekonomikos pasakomis dengianti rimtus valstybės reikalus.

Ignalinos atominės elektrinės vadovybė ir šiandien nesusikalba lietuviškai, nors Lietuva su JAV, ES valstybėmis ir Japonija investavo šimtus milijonų litų į naują modernią įrangą, skirtą atominės elektarinės saugumui pagerinti, kad nesulaukume antrojo Černobylio. Net rusų akademikai stebisi įdiegtais patobulinimais, o Lietuvos spaudai ir net vadams – tik dar viena mūslė ir paslaptis žmonėms mulkinti.

Kauno šiluminės elektrinės pardavimas rusų „Gazprom“ turi atskirą paslaptį. Savo dalį turbūt gavę neprofesionalai miesto taryboje skleidė paistalus, kad rusai Kaune išplės elektros gamybą ir milijardus kilovatvalandžių eksportuos į Kaliningradą, kad dėl to atpigs šiluma ir kita. Ne padėjo nei Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos organizuoti piketai prie savivaldybės, nei dorū specialių kreipimasis į valdžią (ten jau karaliavo lakūnai ir suvinerintojai), nei tuometiniam Kauno merui Giedriui Ašmuniui pateikta konfidenciali informacija apie elektarinės statybų Kaliningrade. Apspangusius nuo tariamos palaimos Kauno politikus užvaldė „Vasiukų“ vizija, todėl jiems nesinorėjo žinoti, kad „Gazprom“ buvo, yra ir bus tik duju, bet ne elektros tiekėjas, kad Rusijoje yra imperinė tvarka ir senos tradicijos. Gyvenimas tai patvirtino, o duju tiekėjų vadukų pasikeitimas 2006 m. liepą, aprašytas miesto spaudoje, išsklaidys pigios šilumos svajones. Taigi melo kojos trumpas.

Arimantas DRAGŪNEVIČIUS

Kremliaus džiūgauja. Viros Rusijos televizijos daugybė kartu su pasimėgavimu transliavo siužetą iš prezidento V. Putino vasaros rezidencijos Sočyje, kai ten atvykės naujas Ukrainos ministras pirminkinas Viktoras Janukovičius senu komunistinių geneskų iprociai glėbesčiavosi ir bučiavosi ne tik suprezidentu V. Putinu, bet ir su Baltarusijos „bata“ Aleksandru Grigorjevičiu Lukašenka. Leista suprasti, jog liko visai nedaug, kai „Ukraina prisijungs prie vieningos ir nedalomos Rusijos–Baltarusijos sąjunginės valstybės“. O toliau, žiūrėk, prisijungs ir kitos „paklydusios“ buvusios SSRS avelės. Rusijos žiniasklaida cituoja neva į Rusijos saugumo rankas pakliuvusių Vašingtono instrukciją Ukrainos prezidentui V. Juščenkai. Joje V. Juščenkai patariama būti lanksčiam, bet priešintis rusų kalbos paskelbimui valstybine kalba ir ypač atkreipti dėmesį į Maskvos stačiatikių patriarchato vydomą antiukrainietišką ir antivakarietišką veiklą bei propagandą. Neatsitiktinai Sočyje vykusiam susitikime rusų žurnalistai, pavaldūs Kremliaus informaciniems agentūroms, V. Janukovičiaus pri mygtinai klausinėjo ne apie

Ivykiai, komentara

Kijevo kryžkelė

glaudesnius santiukius su Rusija ar duju kainas, o apie tai, kada rusų kalba Ukrainoje bus paskelbta valstybine. Pats V. Janukovičius nuo tiesioginio pažado išsisuko, bet leido suprasti, jog tai gali greitai ivykti. Nors rinkimų kampanijos metu prorusiškos Regionų partijos pirmininkas V. Janukovičius skelbė, kad rusų kalbos paskelbimas antraja valstybine kalba yra vienas iš svarbiausių jo uždavinii, tačiau bent jau kol kas visiškai atsiuoti Maskvos malonei jis negali, o gal ir nenori. Mat tarp jo šalininkų – Rytų Ukrainos finansų ir pramonės oligarchų yra nemažai gana įtakinę milijonierių, linkusių palaikti prezidento V. Juščenkos kursą dėl glaudeinės Ukrainos integracijos į euroatlantines struktūras.

Maskvos džiaugsmas dėl V. Janukovičiaus, kaip antrojo Lukašenkos, gali būti per ankstyvas. Pirmiausia todėl, kad Ukraina – ne Baltarusija, kurios piliečiai, bent jau jų dauguma, yra politiniai beraščiai. Ukrainos Aukščiausioji Rada labai nevienalytė ir bet kada gali pakisti kojų V. Janukovičiui. Visai nesvarbu, kad jam pavyko pervilioti, teisin-

giau, nupirkti buvusius „oranžinės“ revoliucijos veikėjus – socialistus. Pastarųjų gretose jau pastebimas bruzdesys ir nepasitenkinimas O. Morozu, kaltinamu dėl parlamento pirmininko posto išdavus Ukrainos socialistų programą ir siekius, kad Ukraina kuo greičiau taptų ES ir NATO nare. Ką giebiniškės Rusijos prezidento V. Putino aplinkos administracijos pareigūnai naujają JAV ambasadorių Ukrainoje Viljamą Teilorą jau įvardijo kaip didžiausią Rusijos priešą. Pasirodo, šis diplomatės dirbės Irake ir Afganistane. O tai, Maskvos vertinimais, rodo, kad JAV nusprendė Ukrainos žūtbūt neatiduoti Rusijos „globai“. Pasak „Pravdos“ politikos apžvalgininko J. Filatovo, Amerika neatsisako galimybės įtraukti į savo „orbitą“ vieną iš didžiausių Europos šalių – Ukrainą. Skelbiama, kad JAV skyrė 58 mln. dolerių „oranžinei“ revoliucijai paremti. Tai visiškai primityvi rusiška propaganda. Jeigu Amerika ir skyrė tuos 58 milijonus dolerių, tai yra visiškios kapeikos palyginti su Kremliaus skiriamais milijardais savo žmonėms Ukrainoje.

Jonas BALNIKAS

Kaune atgimsta muziejus

Kauno miesto centre, Vytauto prospektė, įsikūrės Rezistencijos ir tremties muziejus ruošiasi atgimti kaip atkurtotojo miesto muziejaus dalis. Kauno miesto taryba 2005 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. T-535 įsteigė Kauno miesto muziejų kaip biudžetinę savivaldybės įstaigą ir patvirtino muziejaus statutą. Statute tarp šešių ekspozicijų įteisintas Okupacijos, rezistencijos ir laisvosios minties skyrius (ekspozicija).

Tokių būdu garantuojamas muziejaus ir jo padalinių išlaikejimas iš miesto biudžeto ir tolesnė plėtra. Kauno miesto muziejus žada glaudžiai bendradarbiauti su kitais miesto muziejais, tikisi perimti Ryšių, Energetikos muzieju fondus ir įrengti atitinkamą ekspoziciją. Muziejuje bus Laikinosios sostinės ir Kauno arkivyskupijos istorijos skyriai, miesto senosios istorijos, dvasinio ir materialinio paveldo ekspozicijos.

Negalima sakyti, kad Kauno miesto savivaldybė anksčiau visai nerémė Rezistencijos ir tremties muziejaus, jam nepadėjo, tačiau įpirzodinės paramos neužteku, nei komunaliniams mokesčiams, nei

darbuotojų atlyginimams, nekalbant apie muziejaus įrangos atnaujinimą ar patalpų remontą. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungai išlaikyti muzieju kasmė darësi vis sunkaus, o atnaujinti nebuvo lėšų. Kauno miesto muziejaus pradžia – 1897 m. Tada jis vadinosi Mokslo ir pramonės muziejumi. 1918 m. atkūrus Lietuvos nepriklausomybę muziejus iki 1936-ųjų veikė kaip Miesto muziejus, po to jo eksponatai buvo perduoti Vytauto Didžiojo, Karo, Kultūros, Pedagoginiams ir kitiems muziejams. Dabar muziejus atsikuria senamiestyje, Valančiaus g. 6. Ši pastatą Kauno miesto muziejus, parėmus savivaldybei, nuomoja dešimčiai metų iš Kauno arkivyskupijos Ekonomo tarnybos.

Mums didelė garbė, kad šiame pastate yra Kauno miesto Garbės piliečio kardinolo Vincento Sladkevičiaus memorialinis butas. Pastato pirmajame aukšte šiuo metu vyksta remonto darbai: klojamas parketas, dažomos sienos. Kartu kaupiamos ekspozicijos, skelbiamas konkursas apsaugos sistemai įrengti.

Gretai turi prasidėti Vytauto pr. 46 įsikūrusio Rezis-

tencijos ir tremties muziejaus statybos ir renovacijos darbai. Ši pastatą iš LPKTS Kauno miesto muziejus nuomosis aštuoneriems metams. Po pastato remonto reikės atnaujinti ekspoziciją, ją modernizuoti, pastatyti monitorius, kad galėtume rodyti filmus. Svarbiausias pertvarkymų tikslas – išryškinti Kauno, kaip pasipriešinimo centro, vaidmenį okupacijų metais. Tuo tikslu teks papildyti ekspoziciją. Norime išlaikyti leidybos tradicijas ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų paveldą, išplėsti tyrimo darbus. Muziejuje lieka dirbtai buvę darbuotojai, teks priimti naujų.

Renovacijos metu muziejų trumpam teks uždaryti, nes reikės apšiltinti pirmo aukšto sienas, pakeisti duris, langus ir kita. Turėkime vilties ir šiek tiek kantrybės, palinkėkime, kad Okupacijos ir rezistencijos ekspozicija būtų pati įspūdingiausia Kauno miesto muziejuje, kad ateities karmoms ji primintų mūsų kančias, ryžtą, laisvęs dvasią kovoje už valstybingumą.

Prašome teikti pasiūlymus, kaip pagerinti ekspoziciją.

Arimantas DRAGŪNEVIČIUS

Partizanų dainos Klaipėdoje

Rugpjūčio 12 d. Klaipėdoje įvyko Žemaitijos krašto buvusių politinių kalinių ir tremtiniai chorų festivalis "Atminties gaida ant marių kranto". Renginio organizatorius – Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazijos chorinio skyriaus vedėjas, Klaipėdos universiteto studentų ansamblis "Vytinė" meno vadovas ir LPKTS Klaipėdos skyriaus mišraus choro "Atminties gaida" vadovas Vytautas Sakauskas bei energingi, nenuilstantys klaipėdiečiai – buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Šventę rėmė Klaipėdos universitetas, Šv. Juozapo Darbininko bažnyčia, Kovo 11-osios Akto signatarų Klaipėdos klubas ir kiti.

Buvo dar viena priežastis susirinkti į šv. Juozapo Darbininko bažnyčią. Tai – buvusių tremtinės, LR Atkuriamojo Seimo narės, operos solistės Nijolės Ambrazaitytės knygos "Virš mūsų poliarinė pašvaistė" pristatymas. Buvo skaitomos šios knygos, kurioje vaiko, ištremto be tėvų, o tik su seneliais, akimis pažvelgta į ledinę Šiaurę, ištraukos. Daugeliui buvusių politinių kalinių ir tremtiniių pažystama Igarka, šaltis ir badas, žvérių pėdos sniege ir poliarinė pašvaistė. Nijolė Ambrazaitytė dainavo ir giedojo kartu su choristais prieš šv. Mišias, kurios buvo aukojamos naujojoje Klaipėdos bažnyčioje už buvusius politinius kalinius ir tremtinius, partizanus, visus, kovojujusius už Lietuvos laisvę, už palaidotuosius Sibire ir už sugrįžusiuosius, už Lietuvą.

Festivalio metu bažnyčios koplyčioje kiekvienas chorus atliko po tris dainas. Koncertavo devyni mišrūs buvusių politinių kalinių ir tremtiniai chorai: Kretingos – vad. Rūta Jurgaitienė, Gargždų – vad. Regina Česnauskienė, Telšių – vad. Alfridas Bulkauskas, Mažeikių – vad. Margarita Jutkuvienė, Šilutės – vadovai Vytautas Jovaiša ir Nijolė Sniečkuvienė, Plungės – vad. Agnė Lizdenytė, Kuršėnų – vad. Birutė Jarošienė, Jurbarke – vad. Marija Tautkuvienė, Klaipėdos – vad. Vytautas Saikauskas.

Profesionaliai pasirodė Telšių, Kuršėnų, Jurbarke, Klaipėdos chorai, nudžiugino gausus Gargždų choro kolektivus. Ypač pakiliai koplyčios skliautais skambėjo jungtinio choro atliekami kūriniai. Kalbantiesiems, kad Lietuvoje trūksta patriotiškumo ir pilie-

tiškumo, norėčiau pasakyti: reikėjo dalyvauti šiam pat riotiniame festivalyje, pasi klausyti tremties ir partizanų dainų. Pasiklausyti, kaip didžiules negandas patyrė žmones, jaunystėje jėga išvežti iš savo namų, ne savo noru palikę Tėvynę, dainuoja: kad ir viską iškentęs "tremtiny, tik nepalik šioj žemėj keršto". Ar lengva tai išgyventi Pavirvyčio vienkiemio gyventojai Genovaitei Vasiliauskaitei-Sniukštienei, netekusiai šešių brolių partizanų? Šešių brolių! Ar galime tai suprasti ir ivertinti? Juk ir viena netektis yra baisy. Ar galima be nuostabos ir skausmo suvokti, ką reiškia šeimai šešių sūnų – partizanų žūtis? Likusiai gyvai seserei dainuoja: "Jei kareivio akim nežiūrėtu melsvos gėlės nuo brolių kapų..."

Į Klaipėdą susirinkusius dainininkus ir chorų vadovus pasveikinės LPKTS Klaipėdos sk. pirmmininkas Pranciškus Vytautas Mickus patvirtino mintį: "Tokios šventės – patriotiškumo ugdymas". Pasakyčiau dar daugiau – žodis "Lietuva", kaip kadaise, vėl tapo šventas.

Chorų festivalio įkvėpėjas V. Saikauskas, dėkodamas choristams, pabrėžė, kad šios dainos gimė primestinai, todėl jas turime išsaugoti. Jos turi išiliesti mūsų folklorą ir išlikti. Didelis malonumas buvo išgirsti Klaipėdos vyru choro atliekamą dainą "Arai": "Tik vieno maldauju, o Viešpatie geras, leisk numirti Tėvynės laukuos..."

Tai nebuvo likimo negandu susietų žmonių susitikimas. Didžiulė meno, dainos įtaiga pleveno Šv. Juozapo Darbininko bažnyčios koplyčioje. Čia buvusiesiems nereikia mokyti pilietiškumo ir patriotiškumo. Jo buvo tiek, kad galima apdalyti pusę Lietuvos. Tik reikėtų, kad ir kiti nors šiek tiek prisidėtų.

Kol dainuosime tremties dainas, kol prie žodžio "Lietuva" prisiliesime su pasididžiavimu ir meile širdy – tol išliksime. Nesvarbu, kiek mūsų išvyktų į užsienius. Dvasia bus gyva, Lietuva yra čia.

Dar kartą įsitikinome, kiek daug gali žmonės, turintys bendrų tikslų, kilnių idėjų ir degantys Tėvynės meile. Vertinkime juos. Tai buvo ne gražūs žodžiai. Tai – darbai. Ir buvo pašlovintas Lietuvos vardas. Ačiū.

Dr. Vanda BRIEDIENĖ,
LPKTS valdybos narė

Pagiriečių širdyse – laisvės siekis

Pagiriams, miesteliui Kėdainių rajone, ant pelkėto Rudekšnos kranto, – 380 metų

Laisvės siekio seniai glūdėta pagiriečių širdyse. Viena iš didingiausių tautinio lietuvių atgimimo figūrų – prelatas ir poetas Aleksandras Dambrauskas-Adomas Jakštėnas (g. 1860 m. Kuronių k.). 1902 m. žadintęs lietuvių aktyviam piliečio gyvenimui garbiausias Pagirių krašto žmogus – teologas ir filosofas, kultūrintojas ir tautinės savimonės žadintojas, europinio lygio publicistas ir poetas, universaliai savo prigimti ir energiją sutelkės viena kryptimi – Dievui ir Tėvynėi.

1918–1919 m. raudonarmiečių kuopa Pagiriuse agitavo stoti į jų eiles. Niekas nesustojo. Iš Rusijos sugrįžęs Julianas Reikala suorganizavo 10 vyrų būri. Po savaitės jų buvo 120, paskui – 400. Ėjo vyrai su ginklais, su savais arkliais... Po įnirtingų mūsių, kuriems vadovavo J. Reikala, Matas Raila, B. Kulvietis, baterijos vadas Geiga, Pagiriai galutinai išvaduoti 1919 m. balandžio 27 d.

Antrosios Respublikos metais Pagiriuse, Ukmergės apskrities valsčiaus centre,

veikė šaulių organizacija (vadovavo mokytojas Kazys Raila), pavasarinkai.

Nebuvo išvengta trėmimų. Pirmieji buvo ištremti mokytojai Vincas Kisielius, Sakavičiūtė. 1941 m. rudenį suimiti ir išvežti miestelio žydai. 1948 m. gegužės 22 d. Igarkon išvežtos 76 šeimos – 274 žmonės. 1949 m. pavasarį buvo tremiama dar kartą.

Pagiriečiai priešinosi okupacijai. Jau 1944 m. partizanus būrė karininkas lakūnas D. Vaitelis, būsimasis Vyties apygardos vadovas ir A. Vaiciūnas. Spalio mėnesį Vaitelio partizanų būrys užėmė Vadoklių miestelį ir išvadavo iš arestinės penkis įkalintuosius. Užėmė Vaivadiškių dvarą. 1946 m. Pagirių krašte veikė Vties apygardos štabai priklausę būriai: Jono Dambrausko (30 partizanų), J. Survilos – Šarūno (20 partizanų) ir Vlado Jako (20 partizanų). Balandžio 10 d. Šarūno būrys dalyvavo kautynėse su NKVD daliniu Taujėnų valsčiuje. Rugpjūčio 28 d. būrys užpuolė Siešikų miestelį, sudegino MVD pastatą.

Pagiriečiai gynė Lietuvos vardo ir vyrų orumą. Grudžio 14 d. Bronius Nuoboras ir Vladas Raila iš Dargužių k., Jonas Klimavičius ir Vytautas Raila iš Joknių k. buvo išduoti ir apsupty Pauslajo miške. Tą pačią naktį žuvo J. Petronis iš Dargužių k. Visi paguldyti Vaivadiškuose. Antanas Klijonas iš Pagirių miestelio žuvo Aukštadvary, netoli Ramygalos.

1947 m. per šv. Kalėdas Sviderskio sodyboje žuvo Vladas Liška iš Vivonių k. (apie 21 m.), Vladas Gintautas, Ignas Plankis iš Plankių k. ir Vladas Raila iš Vivonių k. Kūnai pagrobti ir palaidoti Ančiškių kapinėse. 1950 m. žuvo jauni broliai Linkonai iš Steponavos k.: Jonas (20 m.) – Pauslajo miške, o Pranas (18 m.) – Paobelė. 1952 m. Kazys Kirdonis iš Vivonių k., Antanas Dargužis iš Aukštuočių ir Nacevičius žuvo apsupty Žilionyse, D. Railos sodyboje. Pranas Kirdonis žuvo anksčiau – Sudragalio miške.

Paskutinis trėmimas – melioracija. Nušluoti kaimai. Dingo kaimų, slėniukų, miškelių ir kalvelių vardai. Medinis kryžius stovi Joknių pradinės mokyklos vietoje – paminklas išnykusiams apylinkių kaimams.

Genė GEGEVICIENĖ

Pagirių partizanai: pirmoje eilėje iš kairės - Mykolas Šemežys iš Steponavos k., Vladas Raila iš Vivonių k., Vladas Liška iš Vivonių k., antroje eilėje pirmas iš kairės - Bronius Nuoboras iš Dargužių k., trečias - Vladas Dargužis iš Aukštuočių k., šeštas - Kazys Kirdonis iš Vivonių k.

Pagirių pavasarinkų orkestras: pirmoje eilėje iš kairės Dominykas Raila, Ignas Plankis, Petras Raila (vadovas), Antanas Raila; antroje eilėje stovi iš kairės Stasys Raila, Vincas Kisielius, Kazys Gustevičius, Povilas Raila

*Pagirių savanoriai
Nuotraukos Apolonijos Railienės ir Jadvigos Railienės*

Petras Kukta-Girininkas

Petras Kukta gimė 1920 m. spalio 1 d. Trakinių k., Kurklių valsč., Ukmergės aps., pasiturinčių ūkininkų Simono ir Julijonos (Žemaitytės) Kukų šeimoje. Simonas Kukta turėjo 40 ha žemės, o jo brolis Juozapas buvo Kaišiadorių vyskupas. Petras augo kartu su trim broliais: Stanislovu, g. 1915 m., Bronislovu, g. 1918 m.; Henriku, g. 1923 m., ir 1912 m. gimusi seserimi Viktorija.

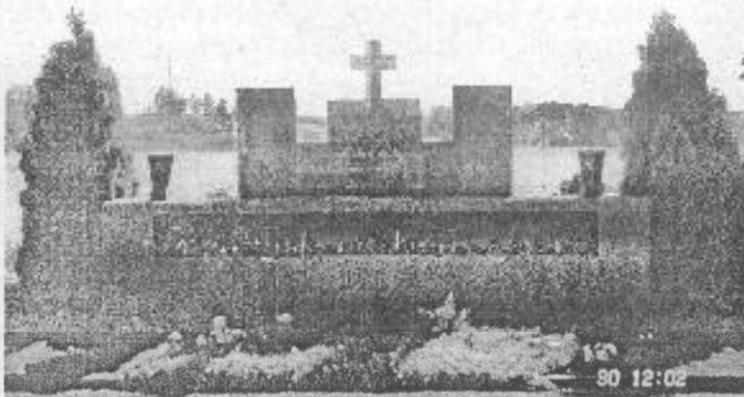
1944 m. liepos 24 d. sovietams antrą kartą okupavus Ukmergę, Petras, Bronislovas ir Henriko Kuktos pasitraukė į mišką. Petras greitai organizavo partizanų būrių ir jam vadovavo. 1944 m. rugsėjį–spalį

P.Kukto-Girininko būrių ir ėmė persekioti. Būrys traukėsi Viktoriškių kaimo kryptimi, tačiau tą dieną žemė buvo padengta 3–4 cm šviežiai iškritusio sniego danga, todėl labai ryškiai matėsi traukimosi pėdakai. Juos paslėpti būrys išsiskirstė po 2–3 partizanus. Pereinant plentą Kaunas–Zarasai, ties Slyžio dvaru, enkavėdistai nušovė abu Petro Kukto brolius – Bronislovą bei Henriką, ir paliko. Tą dieną buvo šaudomi visi rasti šaukiamojos ir nešaukiamojos amžiaus vyrai ir kiti taikūs gyventojai. Taip Alantos valsč.,

nys apsistojęs miško pakraščio dauboje, ties Trakinių ir Šulskų (dokumente Šulskų kaimu pavadinamas Maskoliškių kaimas) trimis kaimais. 1945 m. birželio 27 d. saulei tekant, 137-asis NKVD batalionas įvykdė karinę operaciją.

bunkerio įrengtame A.Šulskaus-Nemuno bunkeryje dirbo ir DKA rinktinės laikraščio "Tėvynei šaukiant" redaktorius Ignas Leščius-Dėdė Šalteknis. Taigi P.Kukto-Girininko būriui buvo patikėta DKA "B" rinktinės

natū sprogimai, sukaleno kulkosvaidžiai. Atsivėrė tikras mirties šokio pragaras – gynėsi užpulti Girininko kuopos Antano Šulskaus-Nemuno būrio laisvės kovotojai ir visi žuvę. Tą pačią dieną, apie 11 val., miškas vėl aidėjo nuo šūvių ir granatų sprogimų – gynėsi apsuptyti Girininko bunke-

Naujosiose Kurklių kapinaitėse pastatytas paminklas Kurkliuose išniekintų partizanų atminimui

P.Kukto-Girininko 21 partizano būrys jau priklausė J.Šibailos-Dieduko vadovaujančios Balninkiečių rinktinės psk. Alfonso Bagdono-Arelio daliniui. Arelio dalinyje buvo nuo 50 iki 100 partizanų, suskirstytų būriais po 10–12 vyru. Be to, A. Bagdono-Arelio daliniui priklausė apie 200 ginkluotų legaliai gyvenančių vyru, prisiekusių lemiamu tautos išsivadavimo momentu ginti tėvynę. A. Bagdono-Arelio dalinys veikė šiaurinėje Balninkų, pietinėje Kavarsko, šiaurinėje ir šiaurės vakarinėje Alantos, šiaurinėje ir šiaurės rytinėje Žemaityje. Petro Kukto-Girininko būrys veikė Trakinių, Šulskų, Klabinių, Skiemonių kaimuose, Kurklių valsč. apyl., Kurklių Šilo Adomavos miške ir jo pampiškėse esančiose gyvenvietėse. Petro Kukto-Girininko būryje buvo du jo broliai – Bronislovas ir Henriko, Viktoriškių k. 1923 m. gimęs Petro pusbrolius Klemensas Nečiūnas-Urėdas bei kiti Kurklių apylinkės partizanai. 1998 m. LGGRTC rezistentų teisių komisija K. Nečiūnui-Urėdui sustikė kario savanorio statusą. Dabar jis gyvena Alantos sen. Viktoriškių kaime.

P.Kukto broliams Bronislavui ir Henriui partizanauti teko neilgai. 1944 m. gruodžio 10–13 d. okupantai ir jų vietiniai pakalikai stribai aptiko

P.Kukto-Girininko veiklos zonoje, 1944 m. gruodžio 17 d. Klabinių kaime buvo nušauti du beginkliai broliai – Kazys, g. 1919 m., ir Antanas, g. 1909 m., Matelionys (Mateliai), o trečias brolis Juozas, iššokęs basas pro langą, pabėgo. Tame pačiame kaime NKVD kareiviai nušovė einantį iš kaimyno Petrą Vanagą, g. 1908 m., bei miegantį 45 metų Vincą Vanagą, padegę tris klojimus. Tie patys NKVD kareiviai Užunvėžio kaime nušovė du jaunus beginklius brolius Šileikas bei padegę jų gyvenamajį namą.

Vietiniai gyventojai Petrą Kuktą prisimena kaip drąsus, energingą, teisingą, sąžiningą ir dorą būrio vadą. Jis A. Bagdono-Arelio dalinio sudėtyje puolė Kurklių vykdomajį komitetą, karinę įgulą bei jos kalėjimą ir išlaisvino visus tuo metu buvusius suimtuosius. Petro seserai Viktorijai, likusiai be pastogės, netekusiai dviejų brolių ir nuolat persekiojamai stribų bei enkavėditų, pakriko nervai, todėl ji gydėsi ligoninėje ir taip išvengė tremties.

1945 m. birželio mén. Balninkiečių rinktinės A. Bagdono-Arelio dalinys patyrė didelių nuostolių. 1945 m. birželio 26 d. vakare agentė ar agentas, slapyvardžiu – Danilevičiutė (taip parašyta dokumente), pranešė enkavėdistams, kad A. Bagdono-Arelio dalis

Petras Kukta-Girininkas su artimaisiais. Pirmoje eilėje iš kairės: Antanina Nečiūnaitė, Vitalija Nečiūnaitė, Bronius Nečiūnas; antroje eilėje: Klemensas Nečiūnas-Urėdas, Petras Kukta, Anelė Vėžytė, Nečiūnas (vardas nežinomas)

ją, kurios metu žuvo 36 partizanai, tarp jų – dalinio vadės A. Bagdonas-Arelis. Įsiutė stribai ir enkavėdistai tą ryta sudegino Kuktos, Pilku ir Šulskų sodybas. Šiose kautynėse dalyvavęs P. Kukta-Girininkas su savo partizanų būriu pasislepé prie Virintos upės įrengtuose bunkeriuose ir išliko nesunaikinti. Žuvus dalinio vadui A. Bagdonui-Areliui psk. P. Kukto būrys prisijungė prie psk. Nikodemo Liškauskos-Beržo būrio ir dalinio.

1945 m. gruodžio mén. Balninkiečių rinktinė buvo perorganizuota ir jos pagrindu įkurta Didžiosios Kovos apygardos (DKA) "B" rinktinė, vadu paskirtas psk. A. Morkūnas-Plienas, o štabo viršininku – J. Šibaila-Diedukas. Taip nuo 1946 m. pradžios P. Kukto-Girininko būrys pateko į DKA "B" rinktinę, veikusią nuo Ukmergės iki Utenos apskribo ir Utenos apsk. Alantos bei Molėtų valsč. teritorijoje. P. Kukto-Girininko būrys Kurklių Šilo Adomavos miške turėjo įsirengę bunkerius, kuriuose gyveno dvi žiemas. 1947 m. gegužę į P. Kukto bunkerius atvyko DKA "B" rinktinės štabo spaudos ir propagandos bei poligrafijos dalies viršininkas, o nuo 1948 m. pabaigos – DKA štabo viršininkas Jonas Juras-Žilvinys. Netoliene Girininko būrio

štalo dalies, o nuo 1948 m. pabaigos – DKA štabo branduolio apsauga.

1947–1949 m. P. Kukto-Girininko būryje veikė 13 partizanų: Anicetas Burneikis-Tomas iš Pilviškių k., Steponas Jakučionis-Aušra iš Trakų k., Jonas Juras-Žilvinys iš Burios k., Bronius Kemeklis-Kerštas iš Leliūnų k., Petras Kukta-Girininkas iš Trakinių k., Ignas Leščius-Dėdė Šalteknis iš Janonių k., Vaclovas Morkūnas-Žentas iš Valų k., Klemensas Nečiūnas-Urėdas iš Viktoriškių k., Gintautas Nečiūnas-Eigulys iš Viktoriškių k., Vilius Sabaliauskas-Slapukas iš Beržinės k., Antanas Šulskus-Nemunas iš Šulskų k., Levutė Šulskutė-Žibutė iš Šulskų k., Kazys Tubys-Žvalgas iš Didžiakaimio k.

1949 m. birželio 29 d., kaip ir kasmet, Steiblio ir Slavinsko šeimų surengtose vaišėse buvo atšvęstas paskutinis Petro Kukto-Girininko vardadienis, į kurį susirinko 12 partizanų, gausus Slavinskų šeimos jaunimas, žuvusių partizanų Bundinių šeimyna. Po Petriūnų Girininko būrio prisijungė buvęs Lietuvos aviacijos karininkas Anicetas Burneikis-Tomas iš Pilviškių kaimo, ikitol slapstėsis vienas.

Liepos 12 d. ryta Kurklių Šilo Adomavos miške, netoli Užšilio kaimo, nuaidėjo gra-

rio vyrai. Pirmas iš bunkerio šoko kuopos bei būrio vadės Petras Kukta-Girininkas. Deja, jo mestos granatos nesprogo, o jis, pakirstas priešo kulką, susmuko į bunkerį.

Tą dieną abiejuose Adomavos miško bunkeriuose žuvę septyni DKA "B" rinktinės 3-jojo bataliono 4-os Girininko kuopos būrio Nemuno bunkerio partizanai – Ignas Leščius-Dėdė Šalteknis, g. 1900 m. Janoniuk, Gintautas Nečiūnas-Eigulys, g. 1926 m. Viktoriškių k., Antanas Šulskus-Nemunas, g. 1923 m. Šulskų k., Levutė Šulskutė-Žibutė, g. 1924 m. Šulskų k. Girininko bunkerio partizanai – Anicetas Bureikis-Tomas, g. 1915 m. Pilviškiuk, Jonas Juras-Žilvinys, g. 1922 m. Alinavos k., partizanauti išėjęs iš Burios kaimo, Petras Kukta-Girininkas, g. 1920 m., Trakinių k. – 4-osios kuopos ir būrio vadės.

1989 m. Adomavos ir Trakinių kautynėse žuvusių partizanų palaikai perkelti į naujas Kurklių kapinaites, 1990 m. ten pastatytas paminklas. Ant jo dvieji eilėmis surašyti Adomavos miške ir Trakinių kautynėse žuvusių partizanų vardai ir pavardės, o apačioje užrašas: "Amžina šlovė Tautos sūnumas, žuvusiems už Lietuvos laisvę".

Kazys STRAZDAS

Taurūs prisiminimai

Prieš 58 metus Marijampolės ir Kazlų Rūdos geležinkelio stotyse sudarytame ešelone į tremtį iškeliau 273 šeimos, jas sudarė 1020 asmenys. Visas tas šeimas ištremė į Krasnojarsko kr. Jenisejsko r. Maklakovo gyvenvietę miško pramonės darbams.

Tušti barakai mūsų jau laukė. Čia dar veikė caro laikų angliskas garinis lokomotyvas su didžiuiliu besisukančiu ratu. Jo gaminamos energijos turėjo užtekti lentpjūvės darbui, menkai

Marijampolės aps. 1948 m. tremtiniai, susirinkę paminėti 58-ujų trėmimo metinių. Iš kairės pirmoje eilėje: Pūkas, Antanas Sarpalius, Matas Kaminskas, Vitas Kriščiūnas, Vytautas Baziukas, Algimantas Bartuška. Antroje eilėje: Alesė Gasčiulytė, Vida Šalaševičiūtė, Felikas Miškelis, Antanina Motuzaitė, Gražina Adomavičiūtė, Natalija Senkutė, Janina Žebrauskaitė, Juozas Belickas, Jadviga Lapinskienė, Veronikaitytė. Trečioje eilėje: Magdalena Vaišnytė, Albina Gruodytė, Sajauskas, Osvaldas Karčiauskas, Jonas Rudzevičius, Jonas Kriščiūnas, Viktoras Vaišnys, Irene Ašmontienė, Egidijus Ašmonas, Joana Karčiauskaitė, Rudzavičienė, Danutė Baranauskaitė, Aloyzas Reinis (igarkietis), Senkus, Dalia Petkevičiūtė, Juozas Širvinas, Viktorija Ašmonaitė, Roma Paplauskaitė, Eugenija Sinkevičiūtė, Albina Kyguolytė, Vitas Kaminskas, Regina Kriščiūnenė, Ona Senzikaitė, Teresė Abramytė, Dalia Kaminskaitė, Aldona Babarskytė

elektros šviesai ir garo švilpukui, mus lydėjusiam visą tremtį.

Kaip jautėsi mūsų tėvai, prieverta palikę sodybas, kuriose išgyveno 40–50 metų, kaip jautėsi jauni žmonės, palikę gimtuosius namus, mokyklas, studijas, draugus ir artimuosius, beveik kaip stovi pakliuvė į Sibiro žiemą, – težinojo Aukščiausiasis. Šios skriaudos bolševikai niekada nenuplaus.

Ištremtieji sugebėjo išlikti tvirti atšiauriame 53 laipsnių Sibiro šaltyje ir

ant 2,15 m storio Jenisejaus ledo, per kurį reikėdavo eiti dirbtinė kranė esančią akmens skaldykla. Varganas gyvenimas, skurdi buitis, vergiškas dabas. Ten daug jaunų ir pagyvenusių mūsų vyru šlapius sušalusius rastus rito ir traukė į Jenisėjaus, krovė į aukštąs rietuvės. Kiti vyrai dirbo visai neįprastą Lietuvoje darbą – skalde didžiulus Sibiro akmenis. Jaunos merginos, moterys tremtinės dirbo apskaitininkėmis, bet didžioji dauguma tremtinė krovė ir pjovė lentas. Visi tie darbai buvo pavojingi ir nesaugūs – daug žmonių liko sužaloti, buvo ir žuvusiųjų.

Išlikusieji susitinkame pabendrauti, prisiminti ir pagerbti tuos, kurių tarp mūsų jau nebéra.

Mečislovas LIUTVINAS

1948 m. tremtiniai Marijampolės geležinkelio stotyje. Iš kairės: Dana Palukaitytė, Antanina Motuzaitė, Dalia Petkevičiūtė, Albina Gruodytė, Aloyzas Reinis, Vitas Kriščiūnas, Osvaldas Karčiauskas, Joana Karčiauskaitė

Lietuvos pedagogas, patriotas ir kankinys

Adomas Mitkus, Stasio, gimė 1892 m. gruodžio 28 d. Kauno aps. Zapyškio valsč. Virbališkių k. ūkininkų šeimoje. Iš penkių vaikų buvo vyriausias. 1911 m. baigė Veiverių mokytojų seminarija pradėjo mokytojauti Vilkaviškio aps., Pajevonio valsč. Užbalių pradžios mokykloje. Vėliau dirbo Kauno aps. Zapyškio valsč. Virbališkių ir Pyplių pradinėse mokyklose. 1926 m. rugpjūčio 23 d. Lietuvos švietimo ministro įsakymu Nr. 281 buvo paskirtas mokytoju ir mokyklos vedėjo pareigoms į Kauno aps. Garliavos pradžios mokyklą, kur sėkmingai mokytojavo, skiepijo moksleiviams meilę Dievui ir Tėvynei iki pat 1941 m. birželio 14 d. – istorinės bolševikų okupacijos. Kaip ištikimas tautos sūnus priklausė Tautininkų organizacijai (1933–1940 m. buvo sekretorius, vėliau pirmininkas), jaunalietyiams, buvo aktyvus Lietuvos šaulių sąjungos narys. Lietuvos patriotas nusipelne mokyklos ir visuomenės pagarbos, Lietuvos valdžios ne kartą apdovanojas už pareigingumą ir sugebėjimus.

1941 m. birželio 14 d. Adomą Mitkų su šeima: žmona Ona, g. 1896 m. vasario 26 d., ir dvieju dukterimis – 11 ir 14 metų, areštavo ir su manta per Garliavos miestelį iki Aleksoto pėsčiom atvarė, igrūdo į sunkvežimį ir nuvežė į Kauno geležinkelio stotį, kur at-

skyrė nuo šeimos ir spec. ešelonu slatta išgabeno į SSRS – Sverdlovsko sritį. Buvo nepaprastai žiauriai tardytas, kankintas ir 1942 m. rugpjūčio 25 d. sušaudytas.

Jo auklėti mokiniai – garliaviečiai: keturi broliai Drūlios, B. Daugėla-Dragūnas, A. Pužas-Gintaras, P. Daugėlis-Sakalas, trys broliai Kuzmickai iš Rasnavos k., du broliai Rakauskai iš Pavytės k., Geležinio Vilko rinkt. vadas A. Arlauskas, A. Mackevičius-Lokys, B. Šidiškis-Debesėlis ir kiti, tapotėvynės patriotais, laisvės kovotojais, partizanais. Jie bolševikams nepasidavė, kovojo, žuvo kaip garbingi tévynės sūnūs. Kiti kentėjo kalėjimuose, lageriuose, kaip antai du broliai Bekasovai.

Šiandien Garliavoje ir jos apylinkėje yra daug Lietuvos Sajūdžio narių ir dorų, sąmoningų valstybės bei visuomenės piliečių, tvirtai ir pagrįstai remiančių akciją – okupanto paniekinto kilnaus mokytojo Adomo Mitkaus vardu pavadinant vieną iš Garliavos mokyklų.

Likusi gyva A. Mitkaus duktė Laima pasakoja: „Nuolat prisimenu tévo visuomeninės veiklos šurmuli, kai beveik kiekvieną sekmadienį Garliavos mokykloje būriuodavosi šauliai, kai tautininkų ir jaunalietyvių rikiuotės tautinių švenčių metu suvėliauomis eidavo į Garliavos bažnyčią, o prekybi-

ninko Bekerio salėje vykdavo vakarai, įvairių švenčių paminėjimai. Organizuojant šiuos renginius visur dalyvavo Garliavos mokytojai ir mano tėtis, neatsilikdavo ir mama Ona Mitkuvienė. Tokie buvo anų laikų mokytojai, užgrūdinti knygnešių gadynėje, todėl vieni iš pirmųjų nukentėjė nuo sovietų represijų. Nūdienos pedagogams yra ko iš jų pasimokyti.“

Stebina tai, kad po Nepriklausomybės atkūrimo praėjus 16 metų tarp Garliavos mokytojų neatsiranda né vieno, prisimenančio garbingą pirmątaką, nusipelnusį Lietuvos mokytoją Adomą Mitkų. Tautiečiai nekantriai laukia šio patrioto pagerbimo.

Jonas KIRLYS

Mokėkim džiaugtis kiekviena diena

Jau daugel metų nugyvenom,
Jau daug išvaikščiojom takų,
Visur įspaudė savo pėdas,
Patyrėm vargo ir kančių,

Tad minint mums šią liūdną dieną
Po tiek kryželių, netekčių,
Linkiu visiems laimingų metų,
Sveikatos, džiaugsmo ir jėgų.

Negrūžta valandėlė nė viena
Ir nė minutei laikas nesustoja,
Mokėkim džiaugtis kiekviena diena,
Kurią Aukščiausiasis mums dovanavoja.

Aldona MOTŪZAITĖ-BUNGARDIENĖ

Skelbimai

Rugsėjo 11 d. 9.30 val. Kalvarijos sen. Akmenynų parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1950 m. Girkantų kaime žuvusius partizanus. Po jų – Girkantų kaime, 13 km už Kalvarijos, prie plento Kalvarija-Vištytis, bus šventinamas paminklas.

Kviečiame dalyvauti žuvusių partizanų artimuosius.

Rugsėjo 2 d. Gaspariškių k., Leiliūnų sen., Utenos r., bus pašventintas paminklas žuvusiems Vytauto apygardos Liuto rinktinės partizanams. 12 val. šv. Mišios senojoje Utenos bažnyčioje. Po jų vyksime prie paminklo.

Rugsėjo 9 d. (šeštadienį) 12 val. Šakių r. Paluobių parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1953 m. žuvusią Žalgirio rinktinės partizanę Stanislavą Stankevičiūtę.

Po šv. Mišių žūties vietoje – Plėgu kaimo miškelyje bus šventinamas paminklas.

Kviečiame dalyvauti.

Kauno IX forto muziejuje (Žemaičių pl. 73) veikia šios parodos: „Pasakoja įvairių tautybių karų vokiečių“, ekspedicijų į Sibirą vadovo, organizatoriaus ir fotografo G. Aleknos fotografijų paroda „Kančių išvagotais tremties keliais“, „1944 m. sudegintų Dzūkijos kaimų tragedija“, „Lietuvos tremtinė katorginiai miško darbai Krasnojarsko kr., prie Manos upės“.

Zenonas Drongis

Nepriklausomos Lietuvos karininko majoro Zenono Drongio sūnų Zenoną žino kiekviename mūsų šalies kampelyje, kur buvo pralietas kovotojų už laisvę kraujas ir statomi atminimo ženkli. Gimės 1925 m. vasario 16-ają jis niekada ne-pasitraukė iš kovos už Tėvynės laisvę ir Nepriklausomybę. Keitėsi tik kovos pobūdis. Ginklą pakeitė žodis. Jį itin žeidė žmonių abejingumas didžiausiomis dvasiniems vertybėms.

Zenono tėvas, kaip ir kiti karininkai, privalėjo vykti ten, kur siuntė vadovybę. Sūnus, nespėjės įsiminti gimtojo Alytaus, jau gyveno Kretingoje, o ižengės į penktuosius metus atsidūrė Klaipėdoje. 1936 m. persikelė į Kauną. Ten sulaukė okupanto iš Rytų šalies. Tėvui suplėše Lietuvos karininko antpečius ir pašalino iš kariuomenės. J darbą niekur nepriemė.

Zenonas negalėjo ramiai stebeti tragiškus šalies įvykius – būdamas šešiolikos nuo pasukilėlius, o sulaukęs devyniolikos išstojo į Tėvynės apsaugos rinktinę. Dalyvavo Sedos kautynėse. Kitame mūšyje buvo sužeistas ir paguldytas į Hamburgo ligoninę. Slapstėsi pas tetą Berlyne, bet širdis veržėsi Tėvynėn. Onaujoji "tėvynė" Zenoną Drongį pasiuntė penkiolikai metų į katorgą. Jo daliai teko visos nužmoginimo procedūros. Palaikė tik nepalaužiamas tikėjimas Tėvynės laisve.

1971 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Klaipėdoje. Dirbo pagal specialybę – buvo bai-gės Maskvos prekybos institutą. Atgimimo vėjai su nauja jėga prikėlė puoselėtą laisvės troškimą. Visą likusį gyvenimą paskyrė žuvusių mūšiuose Laisvės kovų dalyvių pagerbimui, jų atminimo išsaujgomui.

Zenonas Drongis už aktyvią veiklą 1999 m. buvo apdo-

Pro memoria

vanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, 2000 m. – Lietuvos nepriklausomybės medaliu. Sulaukė daug padékų, o pasukutinio apdovanojimo – Lietuvos laisvės kovos sajūdžio 1-ojo laipsnio partizanų žvaigždės – jo rankos jau nebepaliestė. 2006 m. pačiame vasaros žydėjime jį pašaukė Mirties Angelo trimitas... Nuoširdžiai užjaučiame Zenono Drongio šeimą ir bendražygius.

LPKTS Klaipėdos filialas

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Algis Janutis 1931–2006

Gimė Paltynų k., Radviliškio r., ūkininkų šeimoje. Lankė Šiaulėnų vidurinę mokyklą. Buvo partizanų ryšininkas. 1948 m. saugumo suimtas. Po žiaurių tardymų nuteistas 10 m. katorgos. Kalėjo Vorkutos 8D lageryje. 1955 m. išsiystas į tremtį – Irkutsko sr. Tulūno r. Jevdokimovo k., kur buvo ištremta jo šeima. 1958 m. grįžo į Lietuvą kartu su téveliais, apsigyveno Radviliškio r. Paltynų k. Dirbo kolūkyje mechanizatoriumi. Sukūrė šeimą, užaugino du sūnus, sulaukė penkių vaikaičių. Išėjės į pensiją per sielės gyventi į Radviliškį.

Palaidotas Šiaulėnų kapinėse.

Užjaučiame žmoną, sūnus su šeimomis, gimines ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

Zigmantas Krakauskas 1923–2006

Gimė Mažeikių r. Žemalės k. valstiečių šeimoje. Visi keturi broliai kalėjo. Vyriausias brolis Juozas, nuteistas 25 metams, nebegrižo. Jaunesnieji nuteisti po 10 metų. Zigmantas kalėjo Kolymoje, Magadanų lageryje. Į laisvę išėjės Kolymoje gyveno trejus metus be teisių. Ten sutiko būsimą žmoną Danutę, taip pat kalėjusių 10 metų. Magadane jie susituokė ir sulaukė dukters Rūtos. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Čia gimė sūnus Mindaugas. Zigmantas dirbo

Kretingoje staliumi. Prasidėjus Atgimimui aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje. Turėjo pomėgi gaminti kryžius.

Palaidotas Kretingos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus ir artimuosius.

LPKTS Kretingos filialas

Stasys Bočkus 1922–2006

Gimė Girdvainių k., Telšių aps. Vidutinių ūkininkų šeimoje augo aštuoni vaikai. 1943 m. buvo išvežtas darbams į Vokietiją. Slapta grįžės išstojo į Tėvynės apsaugos rinktinę. Tapo 8 kuopos eiliniu kariu. Kovos krikštą patyrė prie Sedos, buvo sužeistas. Po mėnesį trukusio gydymo išsiustas į frontą prie Mozūrų ežerų. Dalyvavo kovose prieš Raudonąją armiją. 1945 m. pateko į nelaisvę. Kaip karo belaisvis iki 1947 m. kalėjo įvairiuose lageriuose. Paleistas įsišūrė Klaipėdoje. Vedė. Augino šešis vaikus. Patyrė skaudžių netekcių. Buvo veiklus LPKTS narys. 2000 m. jam suteiktas kario savanorio statusas.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos filialas

Rugpjūčio 27 d. 12 val. (sekmadienį) Alytaus r. Simno parapijos bažnyčioje bus aukojuamos šv. Mišios už 1945 m. vasario 21 d. žuvusius 22 A. Kušlio-Vilko būrio partizanus. Po šv. Mišių žūties vietoje, Liepakojo k. (12 km už Simno) bus pašventintas paminklinis atminimo ženklas.

Rugpjūčio 27 d. (sekmadienį) 12 val. Šiluvos bazilikijoje bus aukojuamos šv. Mišios už tremtinius ir visus kentėjusius už Lietuvos laisvę.

Rugsėjo 7 d. minėsime legendinio Lietuvos partizano – Kauno rinktinės (apygardos teisėmis) organizatoriaus, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio Visuomeninės dalies Politinio skyriaus viršininko ir atstovo užsieniui, knygos "Partizanai už gelezinės uždangos" autorius dim. majoro Juozo LUKŠOS 85-ąsias gimimo ir 55-ąsias žūties metines.

14–15 val. dim. mjr. Juozo Lukšos žūties vietas lankymas Kauno r. Pažerėjų kaime.

16 val. šv. Mišios Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje.

17 val. dim. mjr. Juozo Lukšos 85-ųjų gimimo ir 55-ųjų žūties metinių minėjimas LK Kauno igulos karininkų ramovėje.

Monsinjoras Antanas Bitvinskas

Rugpjūčio 4 d. po sunkios ir ilgos ligos, eidamas 82-uosių metus, mirė ilgametis LPKTS Šiaulių filialo narys, Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčios altarista – monsinjorius kunigas Antanas Bitvinskas.

Monsinjorius Antanas Bitvinkas gimė 1925 m. kovo 12 d. Šeimyniškių k., Raseinių aps., gausioje ūkininkų šeimoje. Mokyklą lankytai pradėjo gimtajame Šeimyniškių kaime, vėliau mokėsi Girkalnyje, Raseinių gimnazijoje, Kauno kunigų seminarijoje. Nesėjės pradėti dirbtį Lietuvoje, 1949 m. pradžioje ištremtas į Sibirą. Taišeto miškuose tarp Bajakalo tremtiniius jis ir pradėjo savo pastoracinių darbų.

Grįžęs iš Sibiro, 1957–1967 m. dirbo vikaru Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, vėliau klebonavo Šventibrasčio, Šėtos, Kulautuvos

parapijose. 1979–1990 m. dirbo Kauno arkivyskupijos kurijos kancleriu. 1986 m. balandžio 18 d. Popiežius Jonas Paulius II suteikė kunigui Antanui Bitvinskui monsinjorito titulą. 1990–1992 m. klebonavo Radviliškyje, o nuo 1992 m. iki mirties monsinjorius Antanas Bitvinskas dirbo Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčioje altarista.

Menininko siela kunigui neleido tylėti. Taip atsirado šviesos kelionės aprašai. Šiaulių "Aušros" muziejuje randame labai įdomių ir vertingų Monsinjoro darbų: "Pieta teologiniu požiūriu" (leidinyje "Pieta lietuvių liaudies dailėje" 1995 m.), "Kryžius" (leidinyje "Mediniai ir metaliniai kryžiai", 1996 m.). Minėtini ir jo straipsniai: "Marija – Kristaus ir mūsų Motina", "Religinė knyga – lietuviškos kultūros paveldo dalis", Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčios istorijos

apmatai. Dar daug Monsinjoro rankraščių yra likę nepublicikuota.

Amžinojo poilsio monsinjorius Antanas Bitvinskas atgulė Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčios šventoriuje.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialo taryba

Užsiprenumeruokite

"Tremtinis"

Prenumerata mėnesiu kai nuoja 4,80 Lt, 3 mén. - 14,40 Lt, 6 mén. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas: "Tremtinis", Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas, Lietuva.

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Skelbimai

Rugpjūčio 26 d. (šeštadienį) Panevėžyje įvyks Zimos rajono Kimiltėjaus ir Bargadajaus buvusių tremtiniių susitikimas. 11 val. šv. Mišios Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Po to pietūs ir bendravimas kavinėje "Žara". Teatralus tel. (8 45) 589 695; 8 656 44 873. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Rugpjūčio 27 d. (sekmadienį) Kančėnų kaime, Alytaus r., bus šventinamas kryžius 1952 m. ten žuvusiems partizanams. 10 val. šv. Mišios Daugų parapijos bažnyčioje.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė
Redakcija:

Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@erdves.lt , **LPKTS puslapis interne:** <http://www.lpkts.lt>
Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas.
Ofscinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3840. Užs. Nr.1424

Kaina 1,20 Lt